

La perversió de la memòria

Cúbit

AUTORIA I DIRECCIÓ: JOSEP MARIA MIRÓ

Espai Lliure. 24 de maig
Companyia: La Ruta 40

La memòria és versàtil, capciosa, insondable. Qualsevol intent de refer-la està condicionat, sovint, pel tamís subjectiu i presentista de partida. Rememorem el temps passat a conveniència. El nostre cervell selecciona allò que més li plau, lima els contorns desagradables dels disgustos i, per poder sobreviure, oblida o mistifica molt. Som animals racionals desmemoriats i vulnerables. L'efecte d'aquesta tergiversació —conscient o no— del passat té un calibre diferent si repercuteix sobre persones, grups humans o països.

Cúbit, escrita i dirigida per Josep Maria Miró, vol evidenciar la manipulació de la memòria i els consensos tibants a què s'arriba en el present per assumir-la. Paula (Anna Azcona) es proposa escriure un llibre commemoratiu dels vint-i-cinc anys d'una Fundació —indefinida— que va crear amb el marit i un amic d'universitat, ja desapareguts. L'arribada inesperada a casa seva dels dos fills, Lluç (David Menéndez) i Bernat (Sergi Torrecilla), complica aquest projecte editorial. Tots dos es mostren contrariats perquè Paula es fa ajudar per un jove, Oriol (Alberto Díaz), conegut de la infantesa.

La percepció que cadascun d'aquests personatges té del passat, especialment d'uns fets significatius per a la família, condiciona el vincle que estableixen entre ells en el present. Enterbolits per secrets i mentides, la successió de records familiars permet reconstruir en part el trencaclosques del passat. Des de perspectives diferents, des de posicions contraposades, des de l'obstinació o l'oblit, la interpretació que se'n fa mai no és innocent.

JUSTIN P. BROWN

Els personatges es mouen bé en els marges estrets de la memòria personal i familiar, però no assoleixen una dimensió col·lectiva. Al final, tota la reconstrucció de la memòria, tots els filtres que s'hi posen, tota l'hostilitat que s'hi congria condueixen a un desenllaç molt més anecdòtic que categòric, més domèstic que històric.

La sòlida interpretació que Anna Azcona fa del personatge de Paula contrasta amb una certa displicència dels joves actors, que se'n surten com poden. En canvi, sense gaires dificultats, Azcona es posa de primera en la pell d'aquesta mare vídua i progressista, i en transmet veraçment les ocultacions i els silencis.

Amb la intenció de reflexionar sobre els mecanismes de (de)construcció de la memòria, Miró ha activat un artefacte escènic suggeridor per tres motius. En primer lloc, per la creació d'una intriga al voltant dels personatges, que manté l'espectador encuriósit per saber qui s'endurà el premi, finalment, de la perversió màxima de la memòria. En segon

lloc, pel doble joc d'avançades i reculades del temps i d'exterior i interiors de l'espai, que atorga al muntatge un ritme expectant. En darrer terme, per la vivacitat d'uns diàlegs esmolats, en què cada paraula es carrega de resonàncies i connotacions múltiples.

Ara bé, com passa en algunes de les obres anteriors de Miró, *Cúbit* promet més del que ofereix. No s'hi concreta prou la dimensió històrico-social, que hi és al·ludida difusament, de puntetes. Només s'hi insinua una càrrega ideològica que, si es dugués més a fons, faria més densa, profunda i potent l'obra. Miró està excessivament ancorat, encara, en els formulismes relativistes, ja per fortuna superats, i sembla que vol i dol a l'hora d'enfrontar-se a temes d'abast polític, com és el cas. Perquè, ben mirat, no deu ser pas endebades que Paula, la protagonista, sigui una professora universitària, presumptament d'esquerres, però lectora d'*El País*. Un espècimen d'una intel·lectualitat molt tancada en els seus miratges.